HebrewBooks.org ©Moznaim Publishing. No commercial use allowed.

לא שנא הכי ולא שנא הכי. כלומר כניסתן הקרנות מי נמי למימר נמי נמשח בא ממש לא ליכפת לן כיון דכניסת יסוד בשמה בא שם לא פש ליה בין קרן לקרן אלא כ"ו ולהרבעה טפחים שתים מכניסה קטנה ושתים מכניסה קרנות וכיון דלא הוי אמה לא חשיב ליה: **תמצין ותמניא.** דכולן למעוטי היו בנות ו' חוץ מאמי למעוטי (ב) מן הרלפה ועד היסוד ואמה גובה של קרן: **דיקא נמי.** דמיך אמה ואמה רוחב כניסה מדקתי להאי מיך אמה ואמה ולהאי אמה רוחב ואמי דבדיוריה: **השולחן ארכו י"ב.** שמעינן ליה לר' מאיר דאמר לעיל [לז.] כל האמות היו בינוניות אלמא בינוניות היינו בא שמה: **ומדקתי ליה בינוניות אלמא דאיכא דנפישא מינה.** בתמיה: **שתי אמות.** מקלות היו שם שבהן מודדין האמות והן (ג)[הרכן] אמה: **בשוכן הכירה.** מדר אחד היה בנוי על שער המזרחי של עזרה ומעוייר כתבנית שוכן הכירה: **על אמה בא בקטנה.** כדי שיהו אמות מערכות בא שמה: **כדי שיהו אמות נוטלין בקטנה.** שהיה גוזר מתנה עם האומנין כך וכך אמות תבנו לנדך כניס בכך וכך למיס בשמה של אמה ומחזירין לו למצת אמה גדולה שיהיה אלא אמה בקטנה: **ואחת קטנה.** שיהיה עליה מקצע כדי שיוכיחו על תנאם שלא יפחתו ומעלו נהיה מן ההקדש יותר ממה שעשו ובקין לידי מעילה: **ותדע לדהכא ולכפפא.** כשמתנין (ד) זורקי זהב לעשות טבלא בת אמה על אמה עשר באמה של אמה בשמה של אמה אלא מהכא קטנה שהיה האומנין נוטלין בקטנה ומחזירין בגדולה כדי שלא יבואו לידי מעילה ותרתי למה לי חדא לכספא ודהבא וחדא לבניינא תנן התם (ה)שער המזרח עליו שושן הבירה צורה מאי טעמא רב חסדא ורב יצחק בר אבדימי חד אמר כדי שידעו מהיכן באו וחד אמר כדי שתהא אימת מלכות עליהן (ו)א"ר יצחק בר אבדימי חד אמר כדי שתהא אימת מלכות עליך שנא' [1] וירדו כל עבדיך אלה אלי והשתחוו לי לאמר ואילו לדידיה לא קא"ל ר' יוחנן אמר מהכא שנאמר [2] ויד ה' היתה אל אליהו וישנם מתניו וירץ לפני אחאב עד באאכה יזרעאלה: [3] ועלהו (ז)לתרופה רב חסדא ורב יצחק בר אבדימי חד אמר להתיר פה שלמעלה וחד אמר להתיר פה שלמטה (ח)איתמר חזקיה אמר להתיר פה אלמים בר קפרא אמר להתיר פה עקרות תנו רבנן אילו נאמר [4] ולקחת סלת ואפית אותה שתים עשרה חלות ושמת אותם שתים מערכות ולא נאמר שש הייתי אומר אחת של ארבע ואחת של שמונה לכך נאמר שש ואילו נאמר שתים מערכות שש ולא נאמר שתים עשרה הייתי אומר שלש של שש לכך נאמר שתים עשרה ואילו נאמר שתים עשרה חלות ומערכות ולא נאמר שתים ושש הייתי אומר שלשה של ארבע ארבע (ט) לכך נאמר שתים ושש הא עד שלא יאמרו ג' מקראות הללו לא למדנו הא [5] כיצד נותן שתים מערכות של שש שש ואם נתן אחת של ארבע ואחת של שמונה לא יצא שתים של שבע שבע רבי אומר רואין את העליונה כאילו אינה והא בעינן [6] ונתת על אמר ליה רב חסדא לרב המנונא ואמרי לה רב המנונא לרב חסדא (י)רבי לטעמיה דאמר על בסמוך דתניא רבי אומר ונתת על המערכת לבונה זכה על [7] בסמוך אתה אומר על בסמוך או אינו אלא על ממש כשהוא אומר [8] וסכות על הארון את הפרוכת כשהוא אומר ו': תנו רבנן את הפרוכת היו אומר על בסמוך: כל הכלים שבמקדש וכו': [9] כל הכלים שבמקדש ארכן לארכו של בית חוץ מארון שארכו לרחבו של בית וכך היה מונה וכך היה בדיו מונחין מאי קאמר הכי קאמר כך היה מונח (יא) מדבריו כך היה מונחין ובדיו מנלן (יב) דתניא [7] (יג)ויאירו הבדים יכול לא היו נוגעין בפרוכת תלמוד לומר ויראו אי ויראו יכול יהו מקרעין בפרוכת ויוצאין (יד) תלמוד לומר [7] לא יראו החוצה הא כיצד

לא שנא הכי ולא שנא הכי מזבח כמה הוי חמשין ותמניא פלגיה דמזבח כמה הוי עשרין ותשעה מקרנות ועד סובב כמה הוו עשרין ותלתא כמה בציר לפלגיה דמזבח שיתא ותנן אם עשאה למטה מרגליו אפילו אמה אחת כשירה דיקא נמי דכתיב חיק האמה ואמה רוחב שמע מינה וכמה אמה בינונית אמר ר' יוחנן ששה טפחים אמר רבי יוסי בר אבין אף אנן נמי תנינא רבי מאיר אומר השלחן ארכו שנים עשר ורחבו ששה מכלל (ט) דהויא אמה דנפישא מינה אין (ז) והא תנן (ט) שתי אמות היו בשושן הבירה אחת על קרן מזרחית צפונית ואחת על קרן מזרחית דרומית שעל קרן מזרחית צפונית יתירה על של משה חצי אצבע שעל קרן מזרחית דרומית היתה יתירה עליה חצי אצבע נמצאת יתירה על של משה אצבע ולמה אמרו אחת גדולה ואחת קטנה (א)כדי שיהו האומנין נוטלין בקטנה ומחזירין בגדולה כדי שלא יבואו לידי מעילה ותרתי למה לי חדא לכספא ודהבא וחדא לבניינא תנן התם (ב)שער המזרח עליו שושן הבירה צורה מאי טעמא רב חסדא ורב יצחק בר אבדימי חד אמר כדי שידעו מהיכן באו וחד אמר כדי שתהא אימת מלכות עליהן (ג)א"ר יצחק בר אבדימי חד אמר כדי שתהא אימת מלכות עליך שנא' [1] וירדו כל עבדיך אלה אלי והשתחוו לי לאמר ואילו לדידיה לא קא"ל ר' יוחנן אמר מהכא שנאמר [2] ויד ה' היתה אל אליהו וישנם מתניו וירץ לפני אחאב עד באאכה יזרעאלה: [3] ועלהו (ד)לתרופה רב חסדא ורב יצחק בר אבדימי חד אמר להתיר פה שלמעלה וחד אמר להתיר פה שלמטה (ה)איתמר חזקיה אמר להתיר פה אלמים בר קפרא אמר להתיר פה עקרות תנו רבנן אילו נאמר [4] ולקחת סלת ואפית אותה שתים עשרה חלות ושמת אותם שתים מערכות ולא נאמר שש הייתי אומר אחת של ארבע ואחת של שמונה לכך נאמר שש ואילו נאמר שתים מערכות שש ולא נאמר שתים עשרה הייתי אומר שלש של שש לכך נאמר שתים עשרה ואילו נאמר שתים עשרה חלות ומערכות ולא נאמר שתים ושש הייתי אומר שלשה של ארבע ארבע (ו) לכך נאמר שתים ושש הא עד שלא יאמרו ג' מקראות הללו לא למדנו הא [5] כיצד נותן שתים מערכות של שש שש ואם נתן אחת של ארבע ואחת של שמונה לא יצא שתים של שבע שבע רבי אומר רואין את העליונה כאילו אינה והא בעינן [6] ונתת על אמר ליה רב חסדא לרב המנונא ואמרי לה רב המנונא לרב חסדא (ז)רבי לטעמיה דאמר על בסמוך דתניא רבי אומר ונתת על המערכת לבונה זכה על [7] בסמוך אתה אומר על בסמוך או אינו אלא על ממש כשהוא אומר [8] וסכות על הארון את הפרוכת. לגופא דמיימר על בסמוך דתנו רבנן את הפרוכת היו אומר על בסמוך: כל הכלים שבמקדש וכו': [9] כל הכלים שבמקדש ארכן לארכו של בית חוץ מארון שארכו לרחבו של בית וכך היה מונה וכך היה בדיו מונחין מאי קאמר הכי קאמר כך היה מונח (יא) מדבריו כך היה מונחין ובדיו מנלן (יב) דתניא [7] (יג)ויאירו הבדים יכול לא היו נוגעין בפרוכת תלמוד לומר ויראו אי ויראו יכול יהו מקרעין בפרוכת ויוצאין (יד) תלמוד לומר [7] לא יראו החוצה הא כיצד

שלא יבואו לידי מעילה. לאו דוקא דהקדש הוא מנה שמילוו על הוא פרוטה ממולוג אלא שלא היו רוצים ליהנות מצל הקדש: **חדא לכספא ודהבא.** לזהב של קרן מזרחית צפונית וסימנך (לויב ו:) מלפון זהב יאתה: **אחת של ארבע ואחת של שמונה.** מלא נקט והוא הדין בענין אחר: **רואין אותו באילו אינו.** תימה הא אין שולחן מקדש יותר מי"ב טפחים ומנא ליה דאין למעלה מי"ב או י"ל כגון דמקשא ליה לצפיעי עד שהוא בתוך הבית ומיירי שעשאו בתוכו עגין אינו לשקע בתוכו: לוחקין

תורה אור השלם

1. וְיָרְדוּ כָל עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה אֵלַי וְהִשְׁתַּחֲווּ לִי לֵאמֹר צֵא אַתָּה וְכָל הָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְלֶיךָ וְאַחֲרֵי כֵן אֵצֵא וַיֵּצֵא מֹשֶׁה מֵעִם פַּרְעֹה בְּחֳרִי אָף: שמות יא ח

2. וְיַד יְיָ הָיְתָה אֶל אֵלִיָּהוּ וַיְשַׁנֵּס מָתְנָיו וַיָּרָץ לִפְנֵי אַחְאָב עַד בֹּאֲכָה יִזְרְעֶאלָה: מלכים א יח מו

3. וְעַל הַנַּחַל יַעֲלֶה עַל שְׁפָתּוֹ מִזֶּה וּמִזֶּה כָּל עֵץ מַאֲכָל לֹא יִבּוֹל עָלֵהוּ וְלֹא יִתֹּם פִּרְיוֹ לְחָדָשָׁיו יְבַכֵּר כִּי מֵימָיו מִן הַמִּקְדָּשׁ הֵמָּה יֹצְאִים וְהָיָה פִרְיוֹ לְמַאֲכָל וְעָלֵהוּ לִתְרוּפָה:

יחזקאל מז יב

4. וְלָקַחְתָּ סֹלֶת וַאֲפִיתָ אֹתָהּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חַלּוֹת שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים יִהְיֶה הַחַלָּה הָאֶחָת: ויקרא כד ה

5. וְנָתַתָּ עַל הַמַּעֲרֶכֶת לְבֹנָה זַכָּה וְהָיְתָה לַלֶּחֶם לְאַזְכָּרָה אִשֶּׁה לַיְיָ:

ויקרא כד ז

6. וְשַׂמְתָּ שָׁם אֶת אֲרוֹן הָעֵדוּת וְסַכֹּתָ עַל הָאָרֹן אֵת הַפָּרֹכֶת: שמות מ ג

7. וַיֹּאמְרוּ הַבַּדִּים וַיַּרְא רָאשֵׁי הַבַּדִּים מִן הַקֹּדֶשׁ עַל פְּנֵי הַדְּבִיר וְלֹא יֵרָאוּ הַחוּצָה וְיֶהֱיוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה: מלכים א ח ח

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ממעין וכו' ממי ממעוי דהיינו מן כרלפה: (ב) ד"ה ויכן וכו' מלינו רק לפני: (ג) ד"ה ועלהו לתרופה וכו' ועל המלך יעלה על שפתו מזה: (ד) ד"ה כפרומא וכו' ליכף למימר הכי דמקדש:

רבינו גרשום

לא שנא הכי ולא שנא הכי בכניסה בגובהה ולא שנא בכניסה הויא בת ה' ונשתיירו בהכניסה ב' טפחים טפח מיכן וטפח מיכן וכיון דהני ד' דיסוד דקרנות לא הויא אמתא לא קא חשיב ליה (לא) במתני' דהמזבח היה וכו' (ולא קרא הארון וגו'): כמה הוי גבוה המזבח חמשין ותמניא דאמה התחתונה בגובהה ואמה הקרנות נמי בגובהה באמה בת ה' כדאמר: מקרנות ועד סובב. כ"ג טפחים דאמה הקרנות גבוהה ה'. ומסובב ועד החוט שיתא דהוו אמתא היינו דתנן אם עשאה לעולה העוף למטה מכ"ג אפי' אמה אחת כשירה: דיקא נמי כדאמרן (דאמר) דאמה רוחב כניסה (ולא) וחיק האמה (אלא) בגובהה קאמר כדאמרן: אף אנן נמי תנינא דר' מאיר דאמר כל האמות היו בינונית חוץ מדמזבח דתנן ר' מאיר אמר השלחן וכו': מדקאמר בינונית מכלל דאיכא נפישא מינה. ב' מדות של אמות. ב' קנים: היו בשושן הבירה. זה שער מזרחי שעליו שושן הבירה מצויירת: אחת היתה זקופה באותה לשכה על קרן מזרחית צפונית ואחת על קרן וכו': ג) בשמתנין עמהן לעשות המלאכה מתנין כך וכך אמות במדה קטנה של ו' והן מחזירין מלאכתן במדה גדולה: ותתרי. יתירות עליה למה לי: חדא. יתירה הקטנה למלאכת כסף וזהב. ויתירה הגדולה של אצבע לבניינא של חומות: כדי שידעו מהיכן באו. שיכירו בניסין שעשה להן הקב"ה שמשם עלו כשנתן להן כורש רשות לעלות ולבנות הבית: שתהא אימת מלכות. שיזכרו שהן משועבדין: חזקיה ובר קפרא מפרשי דרב חסדא ורב יצחק: אילו נאמר שתים מערכות שש המערכת ולא נאמר שתים עשרה הייתי אומר שלש שש שש. שתים מערכות שש המערכת זו מערכה שלישית ג) שלשה לכך נאמר היינו שלש מקראות: והא בעינן על המערכת ממש שלא יהא דבר חוצץ בין הבזיכין ללחם גמור: על בסמוך ע"ג השלחן עצמו באותן שתי טפחי' ואויר שבין הסדרים: מדכתי היו בדיו מונחים לאורכו של בית היה אורכו: ולא היו נוגעין בפרוכת.

ז) נ"מ אם יש בו ד' טפחים ברחב ד' טפחים: ח) ר"ל אלמים ועקרות לא נתרפאו מעולם אלא לשעה: ט) ר"ל שהרי שנים עשר ורחבו ששה מכלל דאמה דנפישא מינה אין: י) ר"ל דמאי דאמר רבי יוסי בר אבין אף אנן נמי תנינא רבי מאיר אומר השלחן ארכו שנים עשר ורחבו ששה מכלל דאמה דנפישא מינה אין והא תנן שתי אמות היו בשושן הבירה אחת על קרן מזרחית צפונית ואחת על קרן מזרחית דרומית שעל קרן מזרחית צפונית יתירה על של משה חצי אצבע נמצאת יתירה על של משה אצבע ולמה אמרו אחת גדולה ואחת קטנה כדי שיהו האומנין נוטלין בקטנה ומחזירין בגדולה כדי שלא יבואו לידי מעילה ותרתי למה לי חדא לכספא ודהבא וחדא לבניינא תנן התם שער המזרח עליו שושן הבירה צורה מאי טעמא רב חסדא ורב יצחק בר אבדימי חד אמר כדי שידעו מהיכן באו וחד אמר כדי שתהא אימת מלכות עליהן א"ר יצחק בר אבדימי חד אמר כדי שתהא אימת מלכות עליך שנא' וירדו כל עבדיך אלה אלי והשתחוו לי לאמר ואילו לדידיה לא קא"ל ר' יוחנן אמר מהכא שנאמר ויד ה' היתה אל אליהו וישנם מתניו וירץ לפני אחאב עד באאכה יזרעאלה: ועלהו לתרופה רב חסדא ורב יצחק בר אבדימי חד אמר להתיר פה שלמעלה וחד אמר להתיר פה שלמטה איתמר חזקיה אמר להתיר פה אלמים בר קפרא אמר להתיר פה עקרות תנו רבנן אילו נאמר ולקחת סלת ואפית אותה שתים עשרה חלות ושמת אותם שתים מערכות ולא נאמר שש הייתי אומר אחת של ארבע ואחת של שמונה לכך נאמר שש ואילו נאמר שתים מערכות שש ולא נאמר שתים עשרה הייתי אומר שלש של שש לכך נאמר שתים עשרה ואילו נאמר שתים עשרה חלות ומערכות ולא נאמר שתים ושש הייתי אומר שלשה של ארבע ארבע לכך נאמר שתים ושש הא עד שלא יאמרו ג' מקראות הללו לא למדנו הא כיצד נותן שתים מערכות של שש שש ואם נתן אחת של ארבע ואחת של שמונה לא יצא שתים של שבע שבע רבי אומר רואין את העליונה כאילו אינה והא בעינן ונתת על אמר ליה רב חסדא לרב המנונא ואמרי לה רב המנונא לרב חסדא רבי לטעמיה דאמר על בסמוך דתניא רבי אומר ונתת על המערכת לבונה זכה על בסמוך אתה אומר על בסמוך או אינו אלא על ממש כשהוא אומר וסכות על הארון את הפרוכת. לגופא דמיימר על בסמוך דתנו רבנן את הפרוכת היו אומר על בסמוך: כל הכלים שבמקדש וכו': כל הכלים שבמקדש ארכן לארכו של בית חוץ מארון שארכו לרחבו של בית וכך היה מונח וכך היה בדיו מונחין מאי קאמר הכי קאמר כך היה מונח מדבריו כך היה מונחין ובדיו מנלן דתניא ויאירו הבדים יכול לא היו נוגעין בפרוכת תלמוד לומר ויראו אי ויראו יכול יהו מקרעין בפרוכת ויוצאין תלמוד לומר לא יראו החוצה הא כיצד דוחקין

מוסף רש"י

שתי אמות. שני מקלות שמדקדק למה (בכורות לח:). בשושן הבירה. יליע שעשוני על שער מזרח ומקרי שושן הבירה (שם מ:). שתי אמות. קני מדה היו בשושן הבירה וכול בית הכנוי על גובה הספר כדאמרן במסכת מדות (פ"ג מ"ג) שער המזרחי ועליו שושן הבירה צורה מגירות ומפרסין במגנות כדי שידעו מהיכן באו (פסחים פו:). נוטלין בקטנה. כשהיו ממנין עם האומנין לעשות כך וכך אמות מתנין בשל משה וכן עושין במחוה מדה שמתנין שמא יפחתו. הגדולה למדת אחת שמתנין שמא יפחתו. שיעשון בשושן הבירה (בכורות מ:). שלא יבואו לידי מעילה. שלא יהנו מן ההקדש, לפי היו עושין במחוה מדה שמתנין שמא יפחתו, דתי לפחות לגמרי, הלכך ממזיקין בגדולה (שם). ותרתי למה לי. כתב רבי עם אומה של משה שהיו ו' טפחים (שם). לבניינא. שמלאכת עורה היא, מתנין בשל משה ומחזירין לאומה שבגדולה יתיעמה מלי אלמא (שם). לבניינא. דאומה נוטלין משל משה ומחזירין באומה שיתיעים עליה אלמא (שם). ואילו לדידיה לא קא"ל. ויורדו אלי והשתחוו לי לגמרי וגו' ואע"ג דמקרא [שמות יב] ויקרא למשה ולאהרן לילה [במדבר קב.]. וירץ לפני אחאב. אחאב כוכב הוא כך לפניו, שהיה אחאב יחידי ולפי מזרח שהיא מערב של מעלה. להתיר פה שלמטה. רחם שבמטה. שיהו מדברים בהתיר פה שלמטה. רחם של העקרות האומנות מן הטלין נפקדות (סנהדרין ק:). איתמר חזקיה. והיינו דר לעיל לתרופה (שם). על בסמוך. שיהן הבזיכים של לבונה אצל הסדרים בשהוא אומר על הארון את הפרוכת. לגיכא למימר על ממש דהא פרוכת ממילא היא להבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים הוי אומר על בסמוך. שהיה אצל אהרון, הכי נמי על שני הכבשים על בסמוך (לעיל סב.). וסכות על הארון. על כרחך לאו על ממש, דהאי ממילא הוא פרוכת ולא היה שכך (שופה לז.).

שיטה מקובצת

ג) מכלל. דאיכא: ב) אין. דתנן: ג) לכך נאמר שתים ושש. גלירן תימה לכתוב שתים עשרה חלות שש המערכת וי"ל דהוי אמינא מערכה אחת של שש ושתים של שלש שלש עכ"ל הגליון: ד) מדכך היו בדיו מונחים ובדיו: ה) ויוצאין לחוץ: ו) כשמתנין. עם צורדי זהב: ז) אליהו. רש"י: ח) מפרשי: ט) של. שש עשה לו א מיי' פ"ח מהל' מעילה הל"ה:

לז ב ג מיי' פ"ב מהל' ממרין ומופקין הל"ג ופ"ג מהל' בית הבחירה הל' יד:

לח ד מיי' פ"ג מהלכות בית הבחירה הלי"ב: